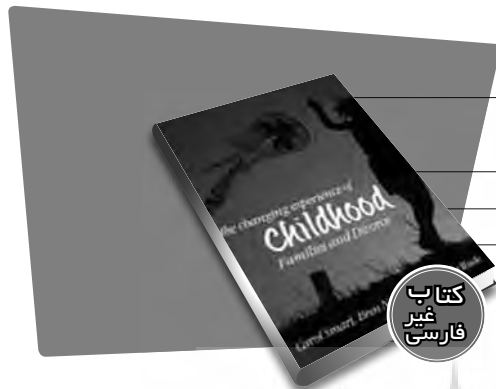

روایت کودک از خانواده و طلاق

- The changing Experience of childhood: families and divorce
- Carol smart, Bren Neale and Amanda wade
- Polity Press
- 2001, 232pp

کتاب
غیر
فارسی

• آن ماری آمبرت* - دانشگاه یورک
ترجمه نیوشا معراج

درباره گرفتاری دوخانه مربوط به (پدر و مادر) داشتن و تصورات کودکان از انواع مختلف سرپرستی نظیر رفتار با کودکان به عنوان دوست، به عنوان همپیمان و به عنوان سوژه‌هایی که تحت سیطره والدین باشند و دستکاری می‌شوند، می‌توان خواند.

فصل آخر به طور ضمنی تحلیلی انتقادی و موزون از نقشی که متخصصان، خصوصاً در رابطه با تمهیدات حضانت ایفا می‌کنند، ارائه می‌کند. نویسندگان می‌پرسند، «پس خوب است که همیشه برای کودکان صحبت کنیم؟» ضمیمه و یادداشت‌ها مفیدند.

این کتاب یک متن الزامی برای محققان حوزه‌های جامعه‌شناسی کودک و اثرات طلاق بر کودکان است.

گرچه محققان علاقه‌مند به حوزه دوم، نباید انتظار نتایجی نظیر داده‌های سنتی در خصوص کودکان را داشته باشند. این کتاب، قطعاً برای روانشناسان و دست‌اندرکاران مسائل حقوقی در زمینه طلاق که مایل به مطالعه بحث‌های متعددی‌اند که گاهگاهی ممکن است در حاشیه بحثهای نظری مطرح شود نیز سودمند خواهد بود.

نویسندگان، موضوعات مهم متعددی را نظیر اینکه آیا شیوه‌های به کار رفته در تحقیق در حوزه‌های حرفه‌ای دیگر قابل استفاده است، پیش می‌کشند. زمینه‌ای که در آن کودکان برای صحبت با متخصصان کم و بیش تحت فشار هستند نمی‌توانند بازنمودی از احساسات، نیازها و عملیات کودکان ارائه کنند.

محدودیت‌های این مطالعه عمدتاً از این حقیقت ناشی می‌شوند که چند تن از پدر و مادرها اجازه ندادند که با فرزندانشان مصاحبه شود. سطح خاصی از گزینش را در اینجا داشته‌ایم. بنابراین برخی مسائل پیش روی کودکان پس از طلاق والدینشان ممکن است در این روایتها ارائه نشده باشد. کودکان دارای مشکلات نسبتاً جدی (براساس ادبیاتی در خصوص نتایج)، در این تحقیق بسیار کم‌اند و از آنجا که این گونه کودکان به احتمال بسیار زیاد، موضوع مداخله قرار می‌گیرند، از این جنبه کتاب آنچنان که می‌توانست مفید نیست. با این وجود داده‌های کیفی، تحلیلی و بحثها به مقدار زیادی این خلاء را پر می‌کنند. به طور کلی این کتاب، یک کتاب بسیار جالب و تأمل برانگیز است.

پی‌نوشت:

* Anne - Marie Ambert

این کتاب به سنت اخیر مطالعه کودکان به عنوان کنشگران اجتماعی (از دیدگاه خودشان و به تعبیر خودشان) تعلق دارد. کتاب، نتایج یک مطالعه کیفی درباره ۱۱۷ کودک و جوان ۴ تا ۲۲ ساله انگلیسی را ارائه می‌کند که والدین آنها چند سال قبل طلاق گرفته‌اند. فصول آن مشتمل بر مرور ادبیات در خصوص دامنه‌ای از عناوین از ساختار اجتماعی کودکان گرفته تا سیاست خانواده و سرپرستی پس از طلاق است. این تحلیل به طور روشنگری صادق است، به این مفهوم که در دام صحنه گذاشتن بر ایدئولوژی خاصی که طبق آن طلاق والدین «بهترین نفع کودک» است نمی‌افتد.

فصل اول به ساختارهای اجتماعی متعددی از دوران کودکی می‌پردازد، درحالی‌که فصل دوم برخی از موضوعات وابسته به سیاست خانواده و «روایت‌های مربوط به آسیب» را بررسی می‌کند. بقیه فصول روایت‌های کودکان یعنی تصورات آنان از تجربه خانوادگی زیسته‌شان را ارائه می‌کنند در حالی که بر بحث‌هایی از ادبیات موضوع نیز مبتنی هستند.

نویسندگان در فصل سوم، بر ارزشهای کودکان پیرامون مراقبت و احترام متقابل به مثابه عناصر کلیدی تأکید دارند که مشخص کننده یک زندگی خوب است، از نظر بچه‌هایی که با آنها مصاحبه شده است، ارتباطات مهم‌تر از ساختار خانواده است و والد «شایسته» کسی است که علاوه بر دوست داشتن کودک، قادر است به حرف‌های کودک نیز گوش کند و او را درک کند. در فصل چهارم، می‌بینیم که بچه‌ها چگونه با جدایی کنار می‌آیند و چگونه ارتباطات خانوادگی‌شان را به تنهایی یا مشترک مدیریت می‌کنند.

بسیاری از کودکان در فرایند مدیریت زندگی پس از طلاق احساس می‌کردند که وابستگی آنها به والدینشان کمتر شده و کمتر در معرض نظارت والدین‌اند. این داده‌ها تا اندازه‌ای با داده‌های حاصل از ادبیات موضوع پیوند می‌یابد که نشان می‌دهد کودکان دست کم در آغاز جدایی والدین، نسبت به زمانی که با پدر و مادر زندگی می‌کنند کمتر تحت نظارت‌اند.

فصل پنجم بر استدلال اخلاقی کودکان در خصوص زندگی خانواده پس از طلاق متمرکز است در حالی که در فصل ششم، نویسندگان به موضوع حقوق کودکان و شهروندی خصوصاً در زمینه زندگی خانوادگی و طلاق باز می‌گردند. فصول ۷ و ۸ به ترتیب تجربه کودکان از پرورش مشترک پدر و مادر و دیدگاه‌های مختلف والدین و کودکان را مورد بررسی قرار می‌دهد. در این کتاب، توصیفات تأمل برانگیز کودکان را برای مثال